

Rezultati epidemiološkega spremljanja poliovirusov v odpadni vodi v Sloveniji

V Sloveniji smo v letu 2024 pričeli z epidemiološkim spremljanjem poliovirusov v odpadni vodi. Odvzem vzorcev odpadne vode se izvaja enkrat na vsake tri mesece na izbranih komunalnih čistilnih napravah. Spremljanje se izvaja skladno z [Načrtom epidemiološkega spremljanja poliovirusov v odpadni vodi v Sloveniji](#).

V Sloveniji je bil zadnji primer otroške paralize zabeležen leta 1978. Zato je namen epidemiološkega spremljanja poliovirusov v odpadni vodi v Sloveniji odkrivanje morebitnega ponovnega vnosa poliovirusov v državo.

Rezultati spremljanja

Sestavljeni vzorec (za območje)	Rezultat					
	4. 3. in 5. 3. 2024	3. 6. in 4. 6. 2024	2. 9. in 3. 9. 2024	2. 12. in 3. 12. 2024	3. 3. in 4. 3. 2025	2. 6. in 3. 6. 2025
Osrednjeslovenska – Ljubljana ¹	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen
Osrednjeslovenska – ostalo ²	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen
Primorska ³	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	SL3* (CČN Nova Gorica)
Celjsko-Novomeško ⁴	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen
Vzhodna Slovenija ⁵	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen

¹ CČN Ljubljana; ² CČN Domžale-Kamnik, CČN Kranj, CČN Trbovlje, CČN Litija in Šmartno pri Litiji, CČN Zagorje; ³ CČN Koper, CČN Nova Gorica, CČN Postojna;

⁴ CČN Celje, CČN Šaleške doline, CČN Novo mesto, CČN Brežice; ⁵ CČN Maribor, CČN Murska Sobota, CČN Slovenj Gradec

Interpretacija rezultatov

V spremljanje je vključenih 16 večjih komunalnih čistilnih naprav iz vseh statističnih regij Slovenije, v katere se steka odpadna voda 34,2 % prebivalcev Slovenije. Do vključno marca 2025 **nismo dokazali prisotnosti poliovirusov** v vzorcih odpadne vode.

V mesecu juniju 2025 v vzorcih odpadne vode Osrednjeslovenska – Ljubljana, Osrednjeslovenska – ostalo, Celjsko-Novomeško in Vzhodna Slovenija nismo dokazali prisotnosti poliovirusov.

*V vzorcu odpadne vode CČN Nova Gorica (iz sestavljenega vzorca Primorska) je bila v mesecu juniju 2025 **dokazana prisotnost cepilnega poliovirusa podobnega Sabinovemu tipu 3 (SL3)**.

Sabinovi poliovirusi se uporabljajo v oralnih cepivih proti otroški paralizi (OPV). OPV se še vedno množično uporablja v nacionalnih programih rutinskega cepljenja v številnih državah izven Evrope (predvsem v Aziji in Afriki). Cepilne Sabinove in Sabinu podobne polioviruse zato lahko pogosto odkrijemo v populaciji in v odpadni vodi, kjer se OPV uporablja pri rutinskem cepljenju oziroma v odpadni vodi na območjih kjer so (bile) prisotne pred kratkim cepljene osebe, ki izločajo te viruse. Prisotnost SL3 v odpadni vodi na območju Centralne čistilne naprave Nova Gorica (CČN Nova Gorica) zato ne predstavlja tveganja za javno zdravje in **dodatni ukrepi niso potrebni**. Dokazuje pa, da imamo v Sloveniji zelo občutljiv in dobro delujoč sistem epidemiološkega spremljanja poliovirusov v odpadni vodi.

Dodatno je bilo izvedeno izredno spremljanje prisotnosti poliovirusov v vzorcu odpadne vode CČN Nova Gorica dne 17. 6. 2025 in 23. 6. 2025. V navedenih vzorcih odpadne vode ni bila dokazana prisotnosti poliovirusov. Kar nakazuje, da na območju CČN Nova Gorica osebe, ki so bile cepljene z OPV, ne izločajo več virusa SL3 ali pa se ne zadržujejo več na tem območju.

Pripravili:

- Oddelek za spremljanje nalezljivih bolezni, NIJZ
- Oddelek za javnozdravstveno mikrobiologijo, NLZOH

Ljubljana, 17. julij 2025